

Region Slezská brána

Tato aktivita je spolufinancována z rozpočtu Moravskoslezského kraje (programu Podpora obnovy a rozvoje venkova Moravskoslezského kraje 2021) a z rozpočtu Regionu Slezská brána

Základní škola a Mateřská škola Václavovice, p.o.

Obecní 150, 739 34 Václavovice

Analýza obce Václavovice

Zpracovaly Mgr. Kateřina Rozhoňová

Mgr. Lucie Chrastinová

Václavovice 2021

1. Dotčené území

Území obce Václavovice

2. Zdroje informací

2.1. Knižní publikace o obci

ADAMEC, Tomáš. *Region Slezská brána*. Šenov: Region Slezská brána, 2011.

MACHÁČ, Miloslav. *100 let budovy nové školy ve Václavovicích*. Václavovice: Obecní úřad ve Václavovicích, 2005.

KOUDELOVÁ, Jana, NITRA, Tomáš a ROSOVÁ, Romana. *Dřevěné stavitelství v regionu Slezská brána*. Paskov: Region Slezská Brána, 2020. ISBN 9788090765016.

LENART, Jan. *Příroda regionu Slezská brána*. Šenov: Region Slezská brána, 2015. ISBN 9788026073734.

LENART, Jan, ŠIGUTOVÁ, Hana, HYKEL, Michal, LYSEK, Miroslav. *Krajina regionu Slezská brána*, Paskov: Region Slezská brán, 2021, ISBN 9788090765023.

LYSEK, Miroslav. *Kostel svatého Václava ve Václavovicích*. Ostrava: Pro Region Slezská brána vydalo Image Studio, 2011. ISBN 9788090390256.

PASTRŇÁK, Milan. *Venclovice a jejich odkaz obci Václavovice*. Ostrava: AMOS repro, spol. s r.o., 2016. ISBN 9788090636200.

PASTRŇÁK, Milan. *Václavovice 1302/2002*. Šenov: Tilia, 2002. ISBN 8086101509.

POLÁŠKOVÁ, Jiřina a POLÁŠEK, Jaromír. *Pověsti ze Slezské brány: Z úst do úst – pověsti a též trochu pravdy*. Dobrá: Beatris, 2009. ISBN 9788086737898.

POLÁŠEK, Jaromír a POLÁŠKOVÁ, Jiřina. *Pověsti ze Slezské brány: Putujme za pověstmi*. Hukvaldy-Dobrá: Putujme, 2013. ISBN 9788087712894.

2.2. Kroniky a zpravodaje

Obrazy z kroniky: *Kronika obce Václavovice* [online]. 2009-2021 [cit. 2021-11-23]. Dostupné z: <https://www.obrazyzkroniky.cz/clanky/vaclavovice---kronika-obce/>

Obec Václavovice: *Informátor* [online]. 2010-2021 [cit. 2021-11-23]. Dostupné z: <https://www.obecvaclavovice.cz/prispevky/informator>

2.3. Internetové zdroje

Obecní úřad Václavovice, viz www.obecvaclavovice.cz

ZŠ a MŠ Václavovice, p.o., viz www.skolavaclavovice.cz

Knihovna obce Václavovice, viz www.vaclavovice.knihovna.info

Zdravotní středisko Kusákovi, viz www.kusakova.cz

Divadelní spolek Dios Propadlo, viz www.propadlo.org

Tělovýchovná jednota Václavovice, viz www.fotbalvaclavovice.cz

Římskokatolická církev, farnost Šenov u Ostravy, viz www.senov.krestane.net

Myslivecký spolek Václavovice, viz www.myslivci-vaclavovice.cz

Strategie rozvoje obce Václavovice 2021-2025, viz

<https://www.obecvaclavovice.cz/strana/9656595-strategie>

Místopisný průvodce po České republice: Václavovice, viz

www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/9375/vaclavovice/

Mapy obce, viz www.mapy.cz, www.maps.google.com

Data Českého statistického úřadu, viz www.czso.cz

3. Základní informace o obci

Kraj: Moravskoslezský

Okres: Ostrava-město

Nadmořská výška: 304 m n. m.

Rozloha obce: 567 ha

Počet obyvatel: 2 064 (k 1. 1. 2021)

Starostka obce: Ing. Magda Pustková

Organizace, spolky: Základní škola a Mateřská škola Václavovice, p.o., SRPŠ, Knihovna, Divadelní spolek Dios Propadlo, Římskokatolická církev, Zahrádkáři, Sbor dobrovolných hasičů, TJ Sokol Václavovice, Myslivci Václavovice, Klub žen, Klub důchodců.

znak

vlajka

Služby: Zdravotní středisko Kusákov, s.r.o., Lékárna, Potraviny Bednář, Pošta Partner Václavovice, sportovní aktivity v obecní tělocvičně, Holičství a kadeřnictví, Masáže a kosmetika, restaurační zařízení (Restaurace Čepaník, Nagano 98, U Koupaliště), ubytování Vila Callum a mnoho dalších poskytovatelů z nejrůznějších odvětví.

3.1. Historie obce

Název obce je odvozen od jména Wenceslaw. Z původní osady Wenceslaowitz se v běhu času staly Václavice, Vencslowice, Wentzlowitz a konečně i Václavovice.

Poprvé se můžeme o obci Václavovice dočíst v soupisu osad, které byly povinny odvádět desátky vratislavskému biskupství. Historické události dávají tušit, že soupis vznikl kolem **roku 1302** (dle jiných zdrojů možno také 1305), proto i stáří obce Václavovice je spojeno právě s tímto letopočtem.

Významnou měrou do historie obce zasáhli **Skrbenští z Hříště**, majitelé šenovského panství a okolních osad. Lev Skrbenský z Hříště se stal arcibiskupem pražským a v roce 1901 dokonce kardinálem římskokatolické církve.

O událostech 20. století v obci už máme podrobný přehled díky založení **Kroniky**. První zápis v ní učinil tehdejší starosta Josef Cielecký.

I v tak malé obci se našlo mnoho **velkých osobností**. Vzpomeňme Felixe Kološe, zakladatele ochotnického divadla Slezan, pana Miloslava Macháče, učitele a ředitele školy, který vzdělal a vychoval několik generací, pana Miloslava Řepiského, hasičského funkcionáře mezinárodního věhlasu a také umělce, například pana Josefa Velčovského, Josefa Novického, či Jaroslava (Jerryho) Pastrňáka.

3.2. Geografie obce

Obec Václavovice se nachází v Moravskoslezském kraji nedaleko Ostravy, Havířova a Frýdku-Místku, z hlediska historických zemí Koruny české patří do Těšínského knížectví Slezska. Od roku 1999 je členem svazku obcí nesoucí název Region Slezská brána.

Václavovice leží při okraji Beskyd v údolí Frýdeckého potoka, z jihu a východu jsou obklopeny lesy. Vedle dochovaných památek je to právě příroda, která obyvatelům obce nabízí prostor pro volnočasové aktivity a odpočinek.

4. Zajímavosti využitelné na výletech

Každý obyvatel nebo návštěvník Václavovic se během toulek obcí setká se spoustou zajímavých míst, pozůstatků minulosti, ale také vizemi budoucnosti. Tady jsou některé z nich.

4.1. Kostel sv. Václava

Téměř 100 let si museli obyvatelé Václavovic počkat na výstavbu kostela. Základní kámen posvětil v Olomouci roku 1996 papež Jan Pavel II. Financovat nákladnou stavbu pomohlo mnoho dárců, nejen z řad obyvatel Václavovic, ale také například arcibiskup v Kolíně nad Rýnem,

kardinál Joachim Meissner. V roce 2001 se lidé dočkali dokončení stavby a slavnostní vysvěcení dalo vzniknout místu, kde se pravidelně setkávají věřící z celého okolí.

4.2. Zvonička sv. Hedviky

Zvonička dohlíží na život v obci již téměř 200 let. Odzváněla poledne, klekání, na poplach při požárech a také úmrtí. Tradice zvonění se dodržuje dodnes.

4.3. Kaplička sv. Jana Nepomuckého

K této kapličce se váže tragická pověst:

Chudák Jaterka

Na kopečku u lesa stávala dřevěná chalupa, ve které bydlel pan Jaterka. Byl to velmi urostlý člověk selského původu, který vynikal vzrůstem a silou. Málokdo se s ním mohl měřit, každého prý přemohl. Přišly zlé časy a Turci pronikli až do Uher, kde ohrožovali samotnou Vídeň. Jaterka musel narukovat do císařského vojska. Po jedné prohrané bitva vzali Turci sedláka do zajetí a odvěkli až do Turecka. Tam byl Jaterka spolu s dalšími křesťany uvržen do otroctví a musel vykonávat ty nejtěžší práce. Jeho žena s dětmi zůstala sama doma bez živitele.

Jednoho dne se Jaterka ocitl na lodi, která převážela pašova syna. Rozbouřená řeka si s lodí pohrávala, házela ze strany na stranu, až pašův syn z lodi vypadnul a začal tonout. Nikdo neměl odvahu skočit do proudu plného vodních virů. A také proč. Topil se syn nenáviděného paši a žádnému z křesťanů se nechtělo riskovat život. Jen Jaterka nelenil, skočil do vody a před jistým utopením malého synka zachránil. Paša mu slíbil splnění jakéhokoliv přání. Jaterka si vyžádal milost a propuštění ze zajetí. Kromě propouštěcího dopisu od paši dostal ještě váček nadtý zlatem.

Po mnoha letech se Jaterka navrátil domů do Václavovic. Nikdo jej nepoznal, mnohý z jeho vrstevníků a ostatně ani jeho rodiče již nebyli na živu. Také on vesnici nepoznával, tolik se toho změnilo. Pozdě k večeru došel až ke své chalupě, nahlédl okénkem a strnul. Jeho žena se mezitím provdala. Celý zklíčený si ustlal venku u lesíčka. Ráno, když šli lidé pracovat na pole, našli neznámého mrtvého muže. V kabátě měl jen váček s penězi a propouštěcí list z otroctví,

ze kterého se dozvěděli o původu onoho muže. Jaterku pohřbili a na památku mu za peníze postavili kapličku.

4.4. Areál Základní školy a Mateřské školy Václavovice, p.o.

Kvůli rozvoji ostravského hutnictví se na konci 19. století zvyšoval počet obyvatel také ve Václavovicích. Stará škola již kapacitně nedostačovala, a tak se postavila nová škola. V letech 2018 – 2020 prošla rozsáhlou rekonstrukcí. Komenského ducha vystřídal duch vědy a techniky, špičkové vybavení a vize vzdělávání žáků pro 21. století.

Stará škola z r. 1878

Nová škola z r. 1905

Nová zrekonstruovaná škola, 2020

4.5. Pomník obětem I. a II. světové války

V centru obce, mezi budovou základní školy a školní družinou, se nachází nenápadný památník, který nedá zapomenout na místní hrdiny padlé v I. a ve II. světové válce.

4.6. Dochované dřevěné chaloupky

Při procházce obcí si člověk nemůže nevšimnout množství zachovalých roubených nebo poloroubených obydlí našich předků. Jedním z nich je dům č.p. 7 z roku 1780.

4.7. Větrné mlýnky

Aby si lidé ušetřili práci, využili častých silně vanoucích větrů na obou kopcích Václavovic a stavěli větrné mlýnky. V roce 2012 obdržel obecní úřad jeden takový mlýnek darem, nechal zrenovovat větrnou turbínu, dřevěné tělo mlýnku i ostatní části a kopec Garnol se tak může pyšnit jedním z mnoha větrných skvostů obce.

4.8. Ryninka

Prastarý neprostupný les musel ve středověku ustoupit potřebám lidí a na území obce tak začaly vznikat čím dál větší pastviny, pole a louky. Přesto v současnosti přibližně polovinu území obce tvoří lesy. Na samé hranici s obcí Sedliště se skrývá v malebném lesním údolí pramen s malou studánkou. V minulosti byla na tomto místě jedna ze zastávek Mariánských procesí putujících do Frýdku-Místku. Dnes patří ryninka k nejčastějším cílům výletníků.

4.9. Rybník Kamenec

Nedaleko hranice tří okresů (Ostrava-město, Karviná a Frýdek-Místek), nechali místní myslivečtí nadšenci vybudovat v povodí potoka Venclůvky malou průtočnou vodní nádrž, Kamenec. Nádrž vytváří podmínky pro život mnoha druhů rostlin a živočichů. A vodníku Kamínkovi.

Vodník Kamínek má na starosti celý rybník. Rybám leští šupiny, rakům klepeta, počítá perly v rybníčních škeblích. Také čistí vodu, sbírá listí z hladiny a kontroluje stříkající vodotrysk. Hlídá, aby nikdo v okolí rybníka nekřičel a neplašil ptáky a ryby. Večer hraje na housličky, sleduje klidný let netopýrů a poslouchá houkání sovy.

Má však jednu neřest... Má rád černé pivo a v pondělí hraje občas mariáš v hospodě Na Čepaníku, třeba licitovaný. Ctí sto a sedmu v červených, pokud možno s flekem. Útratu v hospodě platí zlatými šupinami.

Protože hraje mariáš, nemá čas na stahování lidí do vody a chytání dušiček do hrníčků. Jen ho nesmíte zlobit, rámusit a křičet kolem. To by vám potom skočil na záda a snažil se vás utopit v rybníku.

5. Využití informací z analýzy v praxi

Tato analýza může posloužit pedagogům ZŠ a MŠ Václavovice, p.o. pro plánování vycházek do okolí školy a také pro výuku prvouky ve 3. ročníku a vlastivědy ve 4. a 5. ročníku. Hlavním cílem ale bylo vytvořit stručný a přehledný materiál, který by inspiroval návštěvníky obce k objevování toho nejkrásnějšího, co obec Václavovice skrývá.

Praktickým výstupem analýzy je návrh 3 výletních tras, na kterých se návštěvníci setkají s výše zmíněnými zajímavostmi a k nim vytvořené pracovní materiály:

1. trasa – Cestou necestou za krásami Václavovic

- Kaplička sv. Jana Nepomuckého
- Ryninka
- Kostel sv. Václava
- Dřevěná chaloupka

2. trasa – Návštěva vodníka Kamínka s možností výroby herbáře

- Areál ZŠ a MŠ Václavovice, p.o.
- Pomník obětem I. a II. světové války
- Větrný mlýnek
- Rybník Kamenec

3. trasa – Voda jako nejvzácnější zdroj života

- Areál ZŠ a MŠ Václavovice, p.o.
- Frýdecký potok
- Zvonička sv. Hedviky